

INFORMACINIŲ ĮGUDŽIŲ UGDYMAS LIETUVOJE

LEVAS VLADIMIROVAS, INA DAGYTE,
ALGIRDAS KANCLERIS

Mokslo ir technikos revoliucija, kuri tebevyksta mūsų dienomis, sociologų nuomone¹, paveikė daugelį mokslo, technikos, gamybos ir kultūros sričių. Naujos problemos iškilo ir švietimo srityje — jaunosios kartos edukacinėse bei didaktinėse sistemose.

Kai kurie kapitalistinių šalių teoretikai² (pvz., Kumbas) pažymi, kad šiuolaikinis pedagoginis procesas pergyve-

na gilią krizę. JAV specialistų tarpe³ gyvai diskutuojama, kuriuo keliu turi pasukti aukštųjų mokyklų pedagoginis procesas — ruošti siaurus, gerai žinančius techniką ir technologiją specialistus, ar absolventus su plačia erudicija, aukštu intelektu, galinčius dirbti keliose artimose srityse. Dažnai pažymima, kad absolvento sėkmė priklauso ne tik nuo aukštojoje mokykloje įsigytų žinių su-

Lentelė I

Informatikos pagrindų kurso programų struktūra

Pagrindinės Programos tipas	Pagrindinės sistemos	Pagrindinė dalis				Pabaiga
		1. Žangai	2. Kriterijų formavimas	3. Žinių rinkimas	4. Žinių kaupimas	
1. Televizijos laidų programa	1,2	3	4,5	6,7		9,10
2. Aukštųjų m-ųjų programa	1,2,3	4	5	6,7	8	9
3. Specialiųjų vidurinių m-ųjų programa: įvadinė dalis pagrindinė dalis	1,2		3			
	4,5	6	7	8,9		

¹ Дряхлов Н. И. Социальные проблемы научно-технической революции. М., Изд-во Моск. ун-та, 1972. 191 с.

² Кумбс Р. Т. Кризис образования в современном мире. Системный анализ. М., «Прогресс», 1970. 261 с.

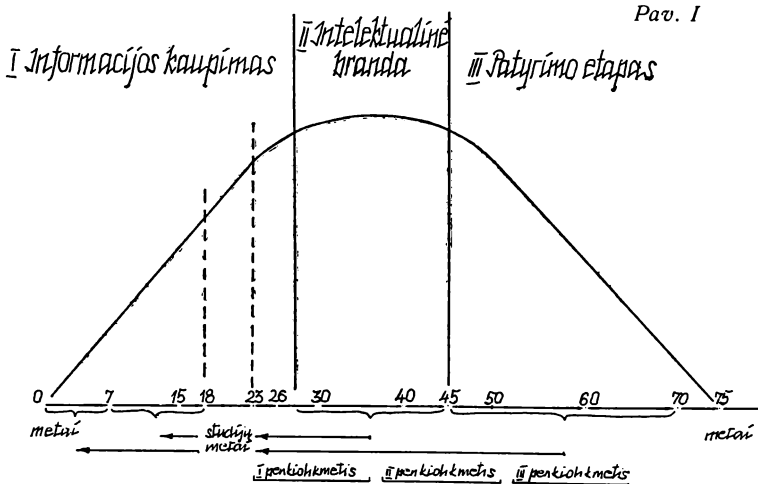
³ Кибернетика и педагогика. Новые тенденции в подходе к обучению инженерных кадров в США. М., «Мир», 1972. 200 с.

mos, bet ir nuo sugebėjimo tobulėti, dirbant mokslinį arba praktinį darbą.

TSKP XXIV suvažiavimas tarybinei pedagogikai, visai švietimo sistemai nubrėžė aiškias gaires. L. Brežnevas atskaitiniame pranešime TSKP XXIV suvažiavimui⁴ pabrėžė: „Dabar taip sparčiai vystomos visos sritys, kad jaunystėje įgytas mokslas — tai tik bazė, kurią reikia nuolat papildyti žiniomis“

Jeigu anksčiau, prieš keletą dešimčių metų, svarbiausia buvo jaunuoliui suteikti žinių bagažą, tai dabar, šalia tam tikro kiekio faktinių žinių, reikia įdiegti metodus ir suformuoti praktinius įgūdžius, kaip šią bazę nuolat papildyti naujomis mokslo, technikos, gamybos, kultūros žiniomis.

Tai sudėtingas, įvairiapusiškas, nepakankamai ištirtas uždavinys. Pav. I. pa-

Individo informacijos imlumo kreivė

rodyta individo informacijos imlumo kreivė. Tarkime, kad visas kurio nors žmogaus gyvenimas trunka 75 metus. Jeigu į jį pažvelgsime sisteminiu požiūriu, tai pastebėsime tris kokybiškai skirtingas pasistemes.

Pirmojoje — informacijos kaupimo — pasistemėje pagal socialinio vystymosi programą pagrindinis uždavinys — perimti šimtmečių bėgyje žmonijos sukaupytą patyrimą. Visų žinių perimti neįmanoma, todėl po aštuonmečio arba vie-

⁴ TSKP XXIV suvažiavimo medžiaga, V., 1972, p. 77.

nuolikmečio bendrojo lavinimo prasideda specializacija (specialioji vidurinė arba aukštoji mokykla).

Antroji pasistemė pasižymi intensyviausiu intelektualiniu darbu. Siame etape gimsta svarbiausios mokslinės, techninės, gamybinės idėjos, pasirodo pirmieji mokslo arba meno kūriniai. Kartu šio etapo pabaigoje pradeda veikti laiko barjeras: visuomenės žinių kiekis per penkiolika metų padidėjo dvigubai (arba daugiau). Reikia atnaujinti žinias, papildyti iš visuomeninių žinių kaupyklų⁵.

Trečioji pasistemė — patyrimo etapas — gali būti produktyviausia, vaisingiausia ir duoti visuomenei didžiausią mokslinę bei kitą intelektualinę naudą. Tačiau šios pasistemės visuomeninė vertė ištiesai priklauso nuo dviejų ankstesniųjų pasistemų racionalumo bei efektyvumo.

Sistemos grįžtamųjų ryšių analizė rodo, kad pirmoji pasistemė turi lemiamos reikšmės visam asmenybės vystymuisi. Nuo sugebėjimo kaupti, sintetinti, saugoti ir paskleisti naujas žinias priklauso individo sėkmė, jo visuomeninis informacinis potencialas.

Būdinga, kad aukštosios mokyklos iš seno rūpinosi studentų informacinių įgūdžių ugdymu. 19 amž. pradžioje Vilniaus universitete G. E. Grodeko vadovaujame filologijos seminare nagrinėjami ir kai kurie literatūros įsivavinimo, bibliotekininkystės bei bibliografijos klausimai. Šio seminaro idėjų įtakoje 1826 m. J. Lelevelis išleido pirmąjį bibliotekininkystės ir bibliografijos vadovėlį. Po trejų metų Vilniaus universiteto studentams pirmą kartą Rusijos imperijoje A. Bohatkevičius skaitė bib-

liografijos kursą. Buržuazijos valdymo metais kai kurie Kauno universiteto profesoriai skaitė kursus, gana glaudžiai susijusius su informacinio darbo kultūros ugdymu. Tačiau tai buvo tik epizodiški bandymai.

Pokario metais Tarybų Lietuvos aukštosiose mokyklose įvestas sistemingas bibliotekinių ir bibliografinių žinių minimumo kursas. 1971/72 m. m. šis kursas peraugo į aukštosioms ir specialiosioms vidurinėms mokykloms privalomą informatikos pagrindų kursą.

Kaip matome, informacinių įgūdžių ugdymo problema nėra nauja. Tačiau jos turinys, apimtis ir struktūra įvairiose šalyse bei įvairių autorių suprantama nevienodai. Tai rodo, pavyzdžiui, 1968 m. Rumunijoje įvykusio tarptautinio informatikų simpoziumo⁶ medžiaga: Lenkijoje M. T. Litvinovič, J. Siniarska-Caplicka naudojami terminu „bibliotekinis ir informacinis paruošimas“, jų tautietė J. Machlevska analizuoja kursą „informacija apie informaciją“, Rumunijos atstovas P. Karavija siūlo dėstyti psichologinę gnosinformaciją, I. Stoika ir J. Benčilė laiko, jog būtų tikslinga universitetuose įvesti intelektualinio darbo technikos kursą, T. Micheilesku, L. Konstantinesku kelia vartotojų paruošimo problemą, Čekoslovakijos atstovė L. Karbanova siūlo organizuoti vartotojo apmokymo sistemą, vengras K. Heberteris kelia bibliografijos dėstymo būtinumą visoms specialybėms.

Tarybų Sąjungoje taip pat nėra vienodumo: kai kuriose aukštosiose mokyklose skaitomas bibliotekinių-bibliografinių žinių minimumas, darbas su knyga, knygotyra ir kiti savo problematika artimi kursai. Prisiminkime, kad bibliologinės psichologijos pradininkas N. Ruba-

⁵ Янушкявичюс З. И. Вопросы интеграции педагогического процесса в медицинском вузе. Каунас, 1969. 91 с.

⁶ Потребитель информации и его подготовка. Материалы симпозиума. Бухарест, 1968. 35 с.

kinas siūlė „įsisavinti pačią lavinimosi esmę“⁷.

Neanalizuokime šios terminologinės entropijos, nes išryškės labai skirtingos autorių išieitės pozicijos, nevienodai suformuluoti tikslai, uždaviniai ir t. t. Mes naudojames „informacinių įgūdžių“ sąvoka, kurią suprantame taip: **informaciniai įgūdžiai — tai informacijos vartotojo stabiliai suformuotų metodų ir įpročių visuma, kurios pagalba mokslinės, techninės, gamybinės bei kultūrinės žinios yra surandamos, įsisavinamos, panaudojamos bei paskleidžiamos visuomenėje.** Mūsų supratimu, informaciniai įgūdžiai turi apimti visą informacinių procesų ciklą, pradedant kaupimo (gavimo) procesais ir baigiant naujų (aukštesnio santraukos laipsnio, didesnio informatyvumo) žinių atidavimu visuomenei informavimo sistemai. Vietoje atsitiktinio, epizodiško žinių rinkimo iš vieno arba kito šaltinio bei srauto, informacijos vartotojui reikia susiformuoti tokią asmeninę informavimo sistemą, kuri kuo geriausiai atitiktų jo informacinius poreikius, teiktų reikalingą informacijos srautą, padėtų spręsti iškilusias problemas ir kt.

Taigi, į vartotojo informacinių įgūdžių ugdymą galima žiūrėti iš dviejų pozicijų:

a) **pedagogikos požiūriu** — kaip į vieną iš žinių, visuomeninio patyrimo per tiekimo formų;

b) **informatikos požiūriu** — kaip į informacijos vartotojo — centrinės bet kurios informavimo sistemos figūros — paruošimą.

Pedagogika šiuo atveju atveria plačias mokymo metodus, formų, vaizdinių, techninių ir kt. priemonių panaudojimo galimybes. Informatika, remdamasi sistemų teorijos, kibernetikos ir kt. disciplinų teorine-metodine baze, formuoja tikslus, kriterijus, kuriuos turi atitikti

būsimasis informacijos vartotojas, jeigu jis nori įsijungti į šiuolaikinę informavimo sistemą ir būti joje optimaliai aptarnautas.

Siuolaikinės informavimo sistemos kuriamos mokslinių pagrindų. Jos turi apibrėžtą struktūrą ir funkcijas. Paieškų sistemose naudojamos specifinės kalbos (hierarchinės klasifikacijos, deskriptorių žodynai ir kt.). Mokslinė biblioteka, informacijos fondas, duomenų bankas ir kitos informavimo sistemos grandys — tai tam tikru būdu organizuoti komunikacijos centrai. Todėl be specialaus paruošimo negalima suformuoti informacinių įgūdžių.

Pirmajame savo amžiaus etape žmogus įgyja **komunikacinius pagrindus**: išmoksta kalbėti, skaityti, rašyti, skaičiuoti ir t. t. Šie pradai leidžia žmogui įsijungti į socialinę sistemą — dalyvauti priimant ir perduodant informaciją. Vėliau vidurinėje, aukštojoje mokykloje ir kt. pagal socialinę programą suteikiamos bendrosios ir specialybės žinios.

Tačiau šiame etape informacinio darbo įgūdžiai formuojasi nesąmoningai arba pusiau sąmoningai, be specialaus teorinio bei metodinio paruošimo. Pagrindinis dėmesys skiriamas tam tikrai prasmei (žinioms, informacijai) perimti, o ne informacinio darbo modeliams bei įgūdžiams suformuoti.

Specialusis informacinių įgūdžių ugdymas — tai aukštesnis ir gilesnis etapas. Čia remiamasi prielaida, kad, nepaisant skirtingų mokslo, technikos, gamybos ir kultūros objektų ir juose gimstančių informacijos srautų, informacinio darbo metodai daugelyje atvejų yra izomorfiški. Pavyzdžiui, žemės ūkio, medicinos, visuomeninių mokslų, įstaigų ir organizacijų, pramonės įmonių ir t. t. informaciniai procesai yra kokybiškai skirtingi. Bet juos visus galima analizuoti kaip izomorfinės informavimo sis-

⁷ Rubakinas N. Kaip savarankiškai lavintis. V., „Mintis“, 1965. 111 p.

temas, susidedančias iš tų pačių šešių elementų (informacijos šaltiniai, dokumentai, srantai, barjerai, masyvai ir vartotojai), sukomponuotą tam tikromis (specifinėmis) proporcijomis.

Specialusis informacinių įgūdžių ugdymas, priklausomai nuo informacijos vartotojo amžiaus etapo, gali būti dvejopas:

1. **Mokomasis**, t. y. susijęs su mokymo procesu (pirmasis etapas) vidurinėje bei aukštojoje mokykloje arba aspirantūroje (ordinatūroje). Šiuo atveju mokymas vykdomas daugiau arba mažiau sistemingai — pagal apibrėžtas programas bei mokymo planus.

2. **Rekvalifikacinis**, t. y. susijęs su informacinės kvalifikacijos kėlimu antrame arba trečiame amžiaus etape. Šiuo atveju panaudojami įvairūs kvalifikacijos kėlimo būdai bei priemonės: spauda, radijas, televizija, trumpalaikiai kursai, atskiros paskaitos, bibliotekose rengiamos literatūros parodos, bibliografinės apžvalgos ir kt.

Informacinių įgūdžių ugdymas mokymo procese yra žymiai efektyvesnis bei gilesnis. Rekvalifikacinis informacinių įgūdžių ugdymas daugeliu atveju yra neplaningas, atsitiktinis bei neišsamus (vartotojų ir jų poreikių įvairovė, žinybiniai barjerai ir kt.). Tačiau šalia savo trūkumų rekvalifikacinis informacinių įgūdžių ugdymas yra naudingas, nes padeda ištaisyti šios srities mokymo proceso trūkumus, didina intelektualinio darbo našumą bei efektyvumą.

Lietuvoje pagrindinį dėmesį kreipiamas mokomajam informacinių įgūdžių ugdymui. Vykdamas LTSR Aukštojo ir specialiojo vidurinio mokslo ministro įsakymą dėl informatikos pagrindų kurso įvedimo, pirmame etape susirūpinta paruošti eilę programinio-metodinio pobūdžio leidinių. Tai „Informatikos pagrindų“ kurso programos specialiosioms vidurinėms bei aukštosioms mokykloms, o taip pat mokomųjų televizijos laidų

ciklo „Informatikos pagrindai“ išplėstinė programa.

Informatikos pagrindų kursas remiasi sukaupu patyrimu ir tradicijomis. Tačiau iš esmės nauja yra tai, kad čia pirmą kartą panaudotas bendrosios sistemų teorijos požiūris — sisteminė analizė, kuri šiuo metu laikoma perspektyviausia tyrimo metodika. Kurso programos sudarytos taip, kad mokymo proceso rezultate būtų pasiekti du tikslai:

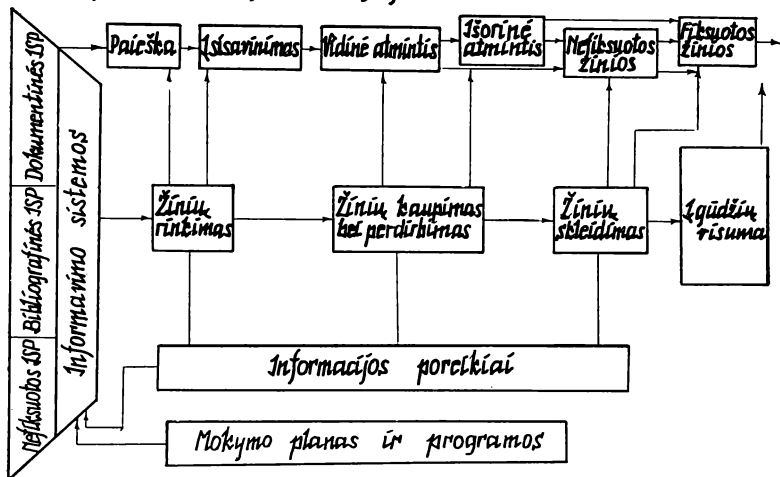
1. Suformuoti studentų ir moksleivių informacinių įgūdžių pagrindai, atskleidžiant visuomeninės informavimo sistemos struktūrą ir jos praktinio panaudojimo galimybes.

2. Suformuoti dinaminiai informavimo sistemų modeliai, kurie padėtų būsimiems absolventams sėkmingiau adaptuotis naujoje informacinėje aplinkoje.

Į informacinių įgūdžių ugdymą galima pažvelgti sisteminiu požiūriu (pav. II.). Schemoje parodyta, kad mokymo procesas turi tikslą sujungti į darnią visumą du savarankiškus objektus — informavimo sistemą, susidedančią iš eilės pasistemųjų (dokumentinės, bibliografinės, nefiksuotos informavimo pasistemės), ir mokymo procese numatytus planus bei programas. Iš mokymo planų kyla vartotojų informaciniai poreikiai. Jie gali būti patenkinti iš visuomeninių informavimo sistemų, jeigu vartotojas įsisavina informacinius įgūdžius — tai yra žinių rinkimo, kaupimo (perdirbimo) bei skleidimo būdus. Informaciniai procesai gali būti klasifikuojami detaliau (žinių paieška bei įsisavinimas, įvairios atminties formos ir kt.). Visa tai suformuoja dinaminis modelius, kurie leidžia vartotojui aktyviai įsijungti į informavimo sistemą.

Informatikos pagrindų kurso programose praktiškai realizuotas sisteminis informacinių įgūdžių ugdymo požiūris. Lentelėje I parodyta šio kurso programų struktūra. Televizijos laidų, aukštųjų ir specialiųjų vidurinių mokyklų progra-

Informacinių įgūdžių ugdymo sistemos struktūra Par. 1

mos susideda iš 9–10 temų, kurios sąlyginai gali būti paskirstytos į tris dalis:

1. Įžangoje studentui bei moksleiviui suteikiamos pagrindinės **apriorinės žinios**, be kurių jis negalėtų susivokti informacinėje aplinkoje, suprasti informavimo sistemos struktūros bei funkcijų.

2. **Pagrindinėje dalyje** išaiškinami kriterijai (vartotojo poreikiai), kuriais remiantis vėliau atrenkama, kaupiama (perdirbama) ir paskleidžiama naudinga informacija. Čia pagrindinis dėmesys skiriamas praktinių uždavinių sprendimui bei informacinių procesų modeliavimui pagal asmeninius poreikius.

3. Pabaigoje **apibendrinamos** teorinės žinios ir praktiniai informacinio darbo įgūdžiai, akcentuojami svarbiausi klausimai.

Kurso apimtis (nekeičiant struktūros) įvairuoja nuo 12 val. (direktyvinis

minimumas) iki 24–30 val. Matyt, šią problemą reikia spręsti diferencijuotai, pagal vietos sąlygas, srauto apimtį ir kt.

Reikia pažymėti kaip esminį informacinių įgūdžių formavimo bruožą tai, kad jis realizuojamas ne sudarytojo (informatoriaus, bibliotekininko), o informacijos vartotojo (studento) požiūriu. Todėl studentų ir moksleivių, kaip specifinių informacijos vartotojų, poreikiams, jų formavimosi sąlygoms, dinamikai ir kt. skiriama palyginti daug laiko. Mokymo procese būtina sukurti tokius atvirus mąstymo modelius, kurie reikalautų nuolatinio naujos informacijos, paskutinių mokslo, technikos ir kultūros žinių papildymo. Konkrečiai praktiškai įrodomas atvirų dinaminių sistemų principas: kaip gyvas organizmas negali funkcionuoti be išorinės biologinės informacijos, taip socialinė būtybė negali normaliai egzistuoti ir vystytis be išorinio žinių srauto, semantinės informacijos.

Savaime suprantama, kad atvirų mąstymo modelių formavimas yra negalimas be grįžtamojo ryšio. Siekiant optimizuoti programų struktūrą, atskiras jos dalis ir kt., buvo remtasi dviem pagrindiniais grįžtamojo ryšio kanalais:

1) Nuomonėmis tų, kurie vienaip ar kitaip susiję su studentų ir moksleivių informacinių įgūdžių ugdymu,

2) Požiūriu pačių informacijos vartotojų (studentų ir kt.) į disciplinos struktūrą ir funkcijas.

Kaip ir reikėjo tikėtis, informatikos pagrindų kurso programos susilaukė plataus atgarsio, daugelio pastabų, pasiūlymų, įvairių žinybų bei įstaigų raštiškų atsiliepimų. Gauta medžiaga buvo nevienalytė tiek turinio, tiek formos atžvilgiu, kaip ir specifinės informacinių įgūdžių ugdymo sąlygos. Tačiau pastabos turėjo eilę bendrų bruožų:

1) Iš esmės sutinkama su pasirinkta informatikos pagrindų kurso kryptimi ir sisteminiu dėstymo požiūriu,

2) Pabrėžiama, kad kurso programos turinys, metodinių nurodymų lygis ir kt. patenkina dėstytojus (ypač tai liečia specialiąsias vidurines mokyklas),

3) Nors pastaruoju metu jau paruošta visa eilė vertingų ir aktualių mokymo priemonių (pav., prof. A. Novodvorskio „Studento patarėjas“ ir „Didaktikos klausimai aukštojoje technikos mokykloje“. J. Lebedžio „Kaip studijuoti“ ir kt.)⁸⁻¹⁰, tačiau jos ne tik neišsprendžia visų informacinių problemų, bet atvirščiai — jas dar labiau sužadina, iškelia naujas, žymiai sudėtingesnes.

4) Būtina paruošti unifikuotus „Informatikos pagrindų“ vadovėlius aukštosios ir specialiosios vidurinėms mokykloms, kur būtų panaudotas programuoto mokymo metodas, o vėliau

pradėti ruošti pagal atskiras specializacijos diferencijuotus vadovėlius.

5) „Informatikos pagrindų“ dėstytojų problema yra itin aktuali. Salia patyrusių kvalifikuotų dėstytojų, žinančių specialybės (iš kurių išplaukia vartotojų poreikiai) ir informatikos pagrindus, tebėra nemaža atsitiktinių nepasiruošusių asmenų, kurie diskredituoja pačią discipliną.

6) Aukštųjų ir ypač specialiųjų vidurinių mokyklų informacinė bazė tebėra nepakankama. Bibliotekos neturi tinkamų patalpų skaitykloms, abonementams, nepakanka lėšų literatūrai įsigyti, silpnai panaudojama dauginimo, kopijavimo bei mikrofilmavimo ir kt. technika.

Sios pastabos rodo, kad informatikos pagrindų dėstymas susijęs su visa eile sunkumų, kuriuos nugalėti galima tik palaipsniui tobulinant ir mokymo priemones, ir dėstymo kokybę, ir informacinę bazę.

Įdomi ir vertinga medžiaga gauta, susipažinus su studentų bei moksleivių nuomone apie informatikos pagrindų kursą. Pvz., Vilniaus V. Kapsuko universiteto chemijos fakulteto studentai motyvuotai pateikė tokią nuomonę:

1) Iš 65 apklaustų asmenų 51 pareiškė, kad informatikos pagrindų kursas jiems davė praktinės naudos.

2) Ypatingai juos domino:

— racionalaus žinių įsisavinimo metodai (37 studentai),

— asmeninio informacijos masyvo organizacija (17 studentų),

— žinių poreikio principai (7 studentai) ir t. t.

3) 13 studentų numato ateityje pritaikyti informatikos žinias literatūros ir paskaitų konspektavimo, racionalaus skaitymo ir kt. srityse.

⁸ Novodvorskis A. Didaktikos klausimai aukštojoje inžinerinėje mokykloje. V., „Mintis“, 1972. 156 p.

⁹ Novodvorskis A. Studento patarėjas. K., 1971. 175 p.

¹⁰ Lebedys J. Kaip studijuoti. V., 1971. 92 p.

4) Tokiu būdu, beveik visi studentai pritaikė arba numato pritaikyti informatikos pagrindų kurso žinias savo informaciniėje veikloje.

Kaip matome, tiek vienas, tiek antras grįžtamojo ryšio kanalas leidžia daryti išvadą, kad informatikos pagrindų kursas turi tendenciją įsitvirtinti studentų informacinių įgūdžių formavimo baruose.

Nemažą patyrimą informacinių įgūdžių ugdymo srityje sukaupe broliškųjų respublikų aukštosios mokyklos. Fakultatyvinis bibliotekinių-bibliografinių žinių ir mokslinės techninės informacijos pagrindų kursas skaitomas Maskvos cheminės technologijos, aviacijos, plieno ir lydinių instituteuose, Maskvos aukštojoje technikos mokykloje, Rygos politechnikos institute ir kt. Pvz., Maskvos energetikos institute visiems I kurso studentams skaitomas 8 val. apimties bendrosios bibliografijos kursas, o vyresniųjų kursų studentams — mokslinės techninės informacijos pagrindų kursas. Celiabinsko politechnikos institute „Gamybos ekonomikos ir organizavimo“ specialybės studentams įvestas mokslinės techninės informacijos 42 valandų apimties kursas.

Paibaigoje norėtume užakcentuoti kai kuriuos esminius klausimus:

1. Informacinių įgūdžių ugdymas — tebėra sudėtinga, dar nepakankamai ištirta **teorinė problema**. Tyrimus komplikuoja tai, kad ši problema yra kompleksinio pobūdžio. Čia gali būti panaudoti naujaisi informatikos, sistemų teorijos, kibernetikos ir kt. mokslo šakų pasiekimai.

2. Informacinių įgūdžių ugdymas yra svarbi **metodologinė problema**. Ją sprendžiant, būtina pasiremti milžinišku pedagogikos, psichologijos, sociologijos ir kt. mokslo šakų patyrimu.

3. Informacinių įgūdžių ugdymas yra nelengva **organizacinė problema**. Jos sprendimo efektyvumas priklauso nuo daugelio įstaigų, organizacijų, atliekančių įvairių informacinį darbą, o ypač nuo informatikos pagrindų dėstytojų, jų kūrybiškumo, erudicijos ir intelekto.

4. Broliškųjų respublikų ir užsienio šalių patyrimo analizė ir palyginimas leidžia padaryti išvadą, kad informacinių įgūdžių ugdymas Lietuvoje vyksta **teisinga kryptimi**, ir šio darbo rezultatai turės įtakos mokslo, technikos, gamybos ir kultūros informavimo sistemų pažangai.

ФОРМИРОВАНИЕ ИНФОРМАЦИОННЫХ НАВЫКОВ В ЛИТВЕ

Л. ВЛАДИМИРОВ, И. ДАГИТЕ, А. КАНЦЛЕРИС

Резюме

Формирование информационных навыков в Литве имеет глубокие исторические корни (в начале 19 века — Г. Е. Гродек, А. Богаткевич, И. Лелевель и др.). В условиях научно-технической революции созрела необходимость создать систему формирования информационных навыков, охватывающую учебный (средняя и высшая школа) и послеучебный период.

Кафедрой Научной информации ВГУ им. В. Капсукаса разработан ряд мероприятий по формированию информационных навыков в

учебном периоде: дифференцированные программы курса «Основы информатики» для средних специальных и высших школ Литвы, ряд учебно-методических пособий, в 1971 г. и 1972 г. проведен цикл учебных лекций по республиканскому телевидению.

Анализ обратной связи (мнение специалистов и учащихся) дает основу для утверждения, что система формирования информационных навыков полезна и эффективна.

THE DEVELOPING OF INFORMATIONAL SKILLS IN THE LITHUANIAN SSR

L. VLADIMIROVAS, I. DAGYTĖ, A. KANCLERIS

Summary

The developing of informational habits and skills has in Lithuania its deeply-rooted historic traditions (the pioneers in this field at the beginning of the 19th century were G. E. Groddeck, A. Bohatkiewicz, J. Lelewel etc.). Nowadays under the existing favourable conditions of the scientific-technical revolution there has matured the pressing necessity to create a system for developing of informational habits and skills covering the educational (secondary and higher education) and post-educational periods.

The Chair of Scientific Information of the Vilnius V. Kapsukas State University has worked out a number of measures to develop

informational habits during the educational period: A differentiated basic course of „Information science“ for secondary special schools and schools of higher education of the Lithuanian republic has been prepared, a number of teaching appliances has been published, in the years 1971 and 1972 a series of educational lectures through television has been organized.

The analysis of the results of all these measures gives (in the opinion of specialists and students) the right to assert that our system of developing informational skills and habits is useful and effective.